

בס"ד

אתרי שיגור לטילים גרעיניים
מתוך 'מלחמה ושואה'
עורך ומלקט ש. אייזיקוביץ
eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי
 שליחת בקשה. [ל, eisikovits1@gmail.com](mailto:eisikovits1@gmail.com)

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל
 הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק

/ לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה • סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

60 ש"ח

בלבד

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

אתרי שיגור לטילים גרעיניים: הפרויקט הסודי שהתגלה במקרה במעמקי הקרח

כשצוות מדעני נאס"א יצא לבדוק מערכת מכ"ם חדשה בשמי גרינלנד, הוא הופתע לגלות כי במעמקי הקרח נחבא מחנה של צבא ארה"ב • הבסיס נבנה במסגרת פרויקט סודי מימי המלחמה הקרה להקמת אתרי שיגור לטילים גרעיניים • הוא חושף את היקף המעורבות ארוכת השנים של וושינגטון באי

סונה אנגל רסמוסן

באביב שעבר צוות מדענים של נאס"א טס מעל החוג הארקטי כדי לבדוק מערכת מכ"ם חדשה מעל צפון גרינלנד - אבל גילה משהו יוצא דופן. המכשירים שלו הראו כי עמוק בתוך יריעת הקרח מצוי מקבץ מבנים המחברים ברשת של מנהרות, כמו ציביליזציה שנשכחה וקפאה בזמן.

"זה כמו לטוס מעל כוכב לכת אחר, קשה לדמיין שמישהו או משהו יוכלו לשרוד שם אי פעם", אמר צ'אד גרין, מדען נאס"א שהיה על המטוס.

מה שהמדענים ראו על המסכים שלהם לא היה ציביליזציה אבודה, אלא שרידים של בסיס צבאי אמריקאי שנבנה מתחת לקרח במהלך המלחמה הקרה.

הבסיס היה חלק מתוכנית שאפתנית וחשאית של הפנטגון, שכונתה פרויקט תולעת הקרח (Project Iceworm), לבניית רשת של אתרי שיגור טילים גרעיניים מתחת לקרח הארקטי.

האתר התת־קרקעי, שתוכנן לאחסן 600 טילים בליסטיים לטווח בינוני, חושף את היקף המעורבות האמריקאית בגרינלנד זה יותר מחצי מאה.

מחנה סנצ'ורי (או מחנה המאה), כפי שנקרא המוצב, נבנה חלקית בשנת 1959 וננטש בשנת 1967, לאחר שנקבע כי שכבת הקרח אינה יציבה דיה לתמוך ברשת שיגור הטילים המתוכננת. במהלך השנים הצטבר הקרח, וכעת המתקן קבור תחת לפחות 30 מטר של קרח.

היו אנשים שידעו על קיומו של המחנה, כמתקן מחקר לכאורה, עוד לפני טיסת נאס"א לאחרונה. אך מטרתו הצבאית האמיתית הייתה מסווגת עד 1996. גרין ועמיתיו הם שצילמו את התמונה הראשונה של המחנה במלואו באפריל בשנה שעברה.

מחנה סנצ'ורי אינו רק שריד לשיגעונות המלחמה הקרה, אלא גם תזכורת לנוכחותה ארוכת השנים של ארה"ב בטריטוריה הדנית של גרינלנד, שהייתה לעיתים שנויה במחלוקת. מבחינה היסטורית, כדי לשמור על ריבונותה על גרינלנד, דנמרק נאלצה לוותר על חלק מן השטח לטובת ארה"ב.

הנשיא טראמפ אף הרחיק לכת. הוא מתח ביקורת על כישלונה של דנמרק לאבטח כראוי את גרינלנד, האי הגדול בעולם, ואיים לכבוש את הטריטוריה בכוח בשם הביטחון הלאומי האמריקאי.

לארה"ב כבר יש זכות להקים בסיסים בגרינלנד אם תרצה בכך, בהתאם להסכם שנחתם עם דנמרק ב־1951 ואפשר לה לבנות את מחנה סנצ'ורי. פוליטיקאים דנים הזכירו זאת לווינגטון בפומבי בשבועות האחרונים.

גורמים רשמיים בגרינלנד ובדנמרק ניסו להתגונן מפני טראמפ כשהפגינו את נכונותם לנוכחות צבאית אמריקאית מוגברת, תוך דחיית השתלטות מלאה של ארה"ב על הטריטוריה.

היסטוריה של חיכוכים באי האסטרטגי

בשלב מסוים, במהלך המלחמה הקרה, ארה"ב החזיקה כ-10,000 חיילים ב-17 בסיסים בגרינלנד, כולל מחנה סנצ'ורי. כיום מספר הכוחות הצטמק לפחות מ-200 בבסיס אחד, בסיס החלל פיטופיק, שנודע בעבר כבסיס חיל האוויר תוליה.

נוכחותו של נשק גרעיני אמריקאי הייתה בעבר מקור לחיכוכים עם דנמרק, שהכריזה על עצמה כאזור חופשי מנשק גרעיני. בזמנו צבא ארה"ב לא חשף בפני קופנהגן את מטרותו הגרעינית של מחנה סנצ'ורי.

בשנת 1968 התרסק מפציץ B-52 חמוש בגרעין ליד תוליה וגרם למטען להתפוצץ ולהתפזר, מה שהוביל לזיהום רדיואקטיבי של הקרח בים. התקרית הובילה לביקורת ציבורית בדנמרק, וכך גם הגילוי שארה"ב אחסנה נשק גרעיני בבסיס חיל האוויר מבלי ליידע את קופנהגן או את גרינלנד.

הקמפיין הנוכחי של טראמפ הקורא להשתלט על גרינלנד, והדיווח ב"וול סטריט ג'ורנל" כי ארה"ב מגבירה את מאמצי הריגול באי, עוררו דאגה בקרב תושבי גרינלנד ודחפו אותם להתקרב לדנמרק.

גרינלנד, העשירה במינרלים, הייתה חלק משיקולי הביטחון של ארה"ב באזור הארקטי מאז תחילת מלחמת העולם השנייה. בזמן שדנמרק נכבשה בידי גרמניה בשנת 1940, גרינלנד הייתה מושבה דנית. ארה"ב חששה שהגרמנים יכבשו את האי וישתמשו בו כבסיס לפעולות צבאיות משום שהוא קרוב יותר לאמריקה.

בשנת 1941, בניגוד להנחיות מקופנהגן, נציג דנמרק בווישינגטון חתם על הסכם שהעביר לארה"ב את האחריות להגנה על גרינלנד והעניק לווישינגטון את הזכות להקים בסיסים באי.

לאחר תום המלחמה סירבה ארה"ב לדרישת דנמרק לעזוב את גרינלנד, ובמקום זאת הציעה לקנות אותה תמורת 100 מיליון דולר. דנמרק דחתה את ההצעה. בשנת 1951 הפרלמנט הדני אשרר את ההסכם משנת 1941, שאפשר לארה"ב לשמור על כוחות באי.

"בשנות הארבעים דנמרק למדה שאם אומרים לארה"ב לא, היא תעשה זאת בכל מקרה", אמר אולריק פראם גאד, חוקר בכיר במכון הדני ללימודים בינלאומיים. ממשל טראמפ עורר בגרינלנד את החשש שזה עדיין המצב, הוא אמר. "התירו לדנמרק לשמור על ריבונותה על גרינלנד בכך שהיא מעבירה חלק ממנה - את הביטחון - לארה"ב", אמר גאד.

"כלי מרכזי לעידוד הייצוא": מנכ"ל אשרא מסכם שנה מאתגרת

הפנטגון שיבח בפומבי את בניית מחנה סנצ'ורי כהישג הנדסי, אך מטרתו האמיתית נותרה מסווגת, אפילו עבור רבים מהגברים ששירתו שם.

ב-1962 רוברט וייס היה רופא בשנות ה-20 לחייו, שקיצר את התמחותו בבית החולים בלוויו בניו יורק כדי לשרת במחנה סנצ'ורי. הוא סיפר כי האמין שהבסיס היה רק תחנת מחקר, עד שתוכניותיו הסודיות של הפנטגון נחשפו לפני 30 שנה כמעט. הוא אמר שלא הקדיש תשומת לב רבה לגיאופוליטיקה, אף שידע שמיקומו של הבסיס היה אסטרטגי.

"כן הבנו שהבסיס חשוב, שהרוסים עלולים להגיע מעבר לקצה הקוטב", אמר וייס, ששירת שני סבבים בצפון גרינלנד.

"איזו חוויה מטורפת הייתה לשרת שם"

הבסיס כולל 21 מנהרות מחוברות המשתרעות על פני כמעט 3 ק"מ, שנחצבו ישירות בקרח. את החשמל סיפק כור גרעיני שנגרר על פני יותר מ-200 ק"מ של יריעת הקרח. היו בו מגורים, חדר כושר, שירותים, מעבדות וחדר אוכל ששימשו כ-200 אנשי צבא.

"כשהגעתי לשם ירד שלג והטמפרטורה הייתה מינוס 45 מעלות", נזכר וייס. לא הייתה שום סיבה לצאת החוצה, משום שאור היום היה מועט בחורף, והוא נשאר מתחת לאדמה במשך שבועות שלמים. המנהרות התת־קרקעיות היו חמות למדי, האוכל היה טוב ובערבים אפשר היה לשתות בירה. "זה לא היה כל כך קשה מבחינת תנאי החיים", הוא אמר.

האקלים הקשה עורר בדיחות בקרב הגברים בבסיס. "נהגנו לומר שיש בחורה יפה מאחורי כל עץ", אמר וייס. "הייתה כמובן בעיה אחת: לא היו שם עצים". ידוע רק על אישה אחת, רופאה דנית, שנכנסה אי פעם לבסיס.

נדרשו שישה עשורים וציוד מתקדם ביותר כדי לחשוף את גודלו של מחנה סנצ'ורי. כאשר גרין, מדען קריוספריה (פני כדור הארץ המכוסים בקרחונים ובשלג) במעבדה להנעה סילונית של נאס"א, טס מעל צפון גרינלנד, צוותו בדק מכשיר מכ"ם המכונה UAVSAR, המסוגל לראות דרך קרח, בדומה לסונר שחודר מים.

הם קיוו למפות את תחתית מצע הקרח של גרינלנד ושל אנטארקטיקה, שם הקרחונים ניצבים על הסלע היבשתי קילומטרים מתחת לפני הקרח, כדי לחזות בכמה יעלה מפלס פני הים ובאיזו מהירות.

באזורים קיצוניים כמו צפון גרינלנד מזג האוויר הוא שמכתיב לאן מדעני נאס"א טסים, והם בחרו את המסלול רגע לפני ההמראה. גילוי מחנה סנצ'ורי התרחש במקרה, אך היה ריגוש של פעם בחיים, אמר גרין.

"אתה רואה איך הבניינים והמנהרות היו מחוברים, איך אנשים היו צריכים לנוע בחיי היומיום שלהם, וחושב איזו חוויה מטורפת זו בטח הייתה לשרת שם", אמר.